

KÁRPÁTINÉ RADÓ Denise

1929–2017

RADÓ Denise 1929. január 27-én Budapesten értelmiségi családban született. A háborús nehézségek közepette elvégzett elemi és gimnáziumi tanulmányok után 1947-ben az V. kerületi Deák téri Evangélikus Leánygimnáziumban érettségizett, s még ugyanebben az évben felvételt nyert a Pázmány Péter Tudomány Egyetem (ma ELTE) földrajz szakára. Kiváló tanulmányi előmenetele alapján 1951-ben az államvizsga után az Általános Természeti Földrajzi Tanszéken tanársegéd lett, ahol az I. éves biológia-földrajzos egyetemi hallgatónak matematikai és csillagászati földrajzot, a Térképtudományi Tanszék megbízása alapján pedig ugyancsak az I. éveseknek Magyarország hidrográfiáját oktatta, majd később a II. éveseknek Vetülettani Gyakorlatokat tartott.

1956-ban áthelyezték a VITUKI-ba (Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet), de emellett még 1958-ban is folytatta egyetemi oktatói munkáját.

Mint más dinamikus természettudományos szakos egyetemi hallgatók ő is korán bekapcsolódott a barlangkutatásba, amelyet már tanársegédként a hobyból tudományos kutatási tevékenységgé fejlesztett. Jelentős genetikai ismereteket közölt a budai Ferenc-hegyi (1954), majd a solymári Ördöglyuk barlang (1954), azután szerzőtársaival együttműködve az Aggteleki barlang vidékről (1957) és a Bükk hegység víznyelőinek és ezek rendszerének (1959) vizsgálatáról is.

Ezeknél gazdasági szempontból sokkal fontosabb témában dolgozott később a VITUKI-ban, ugyancsak szerzőtársaival együtt. Az ország síkvidéki területeinek belvíz ügyeit igyekezett, illetve igyekeztek 1964–1978 között sokoldalúan úgy megvilágítani, hogy az okozott elöntések minél kisebb károkat okozzanak a mezőgazdaságnak.

RADÓ Denise és KÁRPÁTI Lajos a Központi Földtani Hivatal szakági főgeológusa 1956-ban összeházasodtak és 1957-ben megszületett kislányuk, aki ugyancsak a Denise nevet kapta.

KÁRPÁTINÉ RADÓ Denise-t 1977-ben áthelyezték a Magyar Állami Földtani Intézetbe, ahol az akkoriban alakult Szénhidrogén Prognózis Osztály tudományos munkatársa lett. Itt dolgozott 1985-ig, majd nyugdíjasként 1986. január 1-től 1990-ig, amikor megszületett első unokája, majd 1992-ben a második, s ettől kezdve unokázással töltötte szabad idejének jelentős részét.

A Szénhidrogén Prognózis Osztály sokat nyert KÁRPÁTINÉ RADÓ Denise-nek a munkába való bekapcsolódásával. Rendkívüli szorgalma, nagy, országos és sokoldalú szakmai tájékozottsága szinte bármely itteni feladatot megoldásába bevethetővé tette.

1977–1979 között a Pannóniai Formációcsoport 1:200 000-es országos 8 változatos térképsorozatának megszerkesztésében vett részt, majd 1980–84 között az osztály és az intézeti laboratóriumok által feldolgozott Somogyudvarhely–2 (1980), a Gyékényes–I (1981), a Zebecke–2 (1982), a Jászladány–I (1983) és a Doboz–I (1984) szénhidrogénes alapfúrások anyagvizsgálati adatainak értékelésében és az így született jelentések összeállításában, megírásában vett részt.

A szorosabb értelemben vett szénhidrogén prognózisok előkészítéséhez elkészítette az egész ország szénhidrogén-kutató fúrásainak több ezres számú jegyzékét, majd ezek vázlatos rétegsorát is összeállította. Fő szerzőként elkészítette Győr-Moson-Sopron megye kőolaj prognózisát, részt vett Észak-Magyarország, majd Nógrád megye és a Közép-Dunántúl mezozoos képződményei szénhidrogén prognózisának megírásában és az ezekhez szükséges 1:200 000-es földtani térképek megszerkesztésében. Továbbá összeállította a földrengés-veszélyeztetettség értékeléséhez készített fúrások jegyzékét az ERŐTERV megrendelésére.

Jelentős részt vállalt a Szénhidrogén Prognózis Osztály többi munkatársával együtt megírt „Magyarország területe földtani felépítésének összefoglaló földtani ismertetése” című jelentés összeállításában (1993).

Joggal merül fel a kérdés, hogy a több mint kéttucatnyi nagy értékű jelentés anyagából hány publikáció készült? Lényegében egy sem, mert az OKGT a jelentések tartalmára volt kíváncsi és nem az azokon dolgozó szakemberek publikációs tevékenységére.

Bár publikálásra nem kerültek ezek a jelentések, de azok a Magyar Bányászati Földtani és Geofizikai Adattárban, az illetékesek számára ma is akadálytalanul hozzáférhetők, így a további szénhidrogénkutató munkálatokban jól felhasználhatók.

Kárpátiné Radó Denise nyomtatásban megjelent munkái

1954

RADÓ D. 1954: A Ferenchegy barlang. — *Földrajzi Értesítő* **3/1**, 81–85.

RADÓ D. 1954: Karsztmorfológiai vizsgálatok a solymári Ördöglyuk barlangban és környékén. — *Földrajzi Értesítő* **3/3**, 604–609.

1957

KÁRPÁTINÉ RADÓ D. 1957: Ismertetés KESSLER H. 1957: Das Aggteleker Höhlengebiet című monográfiájáról. — *Hidrológiai Közöny* **37/3**, p. 230.

KÁRPÁTINÉ RADÓ D. 1957: Geomorfológia és vízrajz. — In: KAZÁR L. (szerk.): *Megfigyelések és gyakorlatok a földrajz-oktatásban*. — Tankönyvkiadó, Budapest, 67–116.

1961

KÁRPÁTINÉ RADÓ D. 1961: Ismertetés a VITUKI Magyarország Hidrológiai Atlaszában megjelent: Folyóvizeink jégviszonyai fejezetről. — *Hidrológiai Tájékoztató* **1**, p. 11.

ZSUFFA I., KÁRPÁTINÉ RADÓ D., VANCÓS I., CSOBOK V., NÁDASDI P., SZABÓ I.-NÉ 1961: A Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet munkáiról. — *Hidrológiai Tájékoztató* **1/1**, 1–14.

1968

KÁRPÁTINÉ RADÓ D. 1968: A légifényképek felhasználása belvízrendezési munkálatokban. — *Geodézia és Kartográfia* **20/4**, 293–294.

1972

KIENITZ G. (közreműködött: KÁRPÁTINÉ RADÓ D., SÁVOLY J.-NÉ, JÁKI K.) 1972: A Mirhó–Gyolcsi kísérleti belvízöblözet és a belvízkutatás eredményei. — Vituki, Budapest, 96 p.

1974

KÁRPÁTI, D., KIENITZ, G. 1974: *Data of representative and experimental basins. Bd. 2.* — Vituki, Budapest 247 p.

1978

KÁRPÁTINÉ RADÓ D. 1978: Alapvető vízföldrajzi és hidrológiai megfigyelések, mérések, számítások a vízgazdálkodási tevékenységek tanulmányozásához. — In: FÜGEDI P. & KAZÁR L. (szerk.) 1978: *Megfigyelések és gyakorlatok a természeti és gazdasági földrajz köréből*. Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 127–158.

DOMOKOS M., FEHÉR F., KÁRPÁTINÉ RADÓ D. 1978: Belvízkár — összefüggések. — *Vízügyi Közlemények* **60/3**, 401–429.

Említést érdemel, hogy Kárpátiné Radó Denise az egyetemi hallgatóknak az egyetem, majd a VITUKI által vízügyi szakembereknek szervezett kirándulásokon számos tudományos értékű előadást tartott pl. a Vértes hegységről és egyes barlangvidékekről is. Nyomtatásban azonban ezeket nem jelentette meg.

Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy ezen ismertetésem összeállításában leánya KÁRPÁTI Denise, egykori Földtani Intézeti munkatársa THAMÓNÉ dr. BOZSÓ Edit, továbbá a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Könyvtárának, valamint a Bányászati Földtani és Geofizikai Adattárának dolgozói nyújtottak segítséget.

JÁMBOR Áron